

CRNA GORA
OPŠTINA NIKŠIĆ
Sekretarijat za zaštitu životne sredine
Broj: UP/ IO 26-353-105/25
Nikšić, 20.03.2026.godine

Sekretarijat za zaštitu životne sredine, rješavajući u upravnoj stvari nosioca projekta „MONTEŽIV M&B“ DOO NIKŠIĆ, Gudeljska ulica bb, Straševina, Nikšić, u postupku procjene uticaja na životnu sredinu po podnesenom Zahtjevu UP/IO Br. 26-353-105 od 26.12.2025.godine za davanje saglasnosti na Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu za projekat izgradnje poljoprivrednih objekata za uzgoj- tov pilića, na katastarskim parcelama broj 1384, 1385/4, 1385/5 i 1385/7 KO Straševina, u obuhvatu izmjena i dopuna PUP- GUR-a Opštine Nikšić, na osnovu člana 24 stav 1 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list CG" br. 75/18) i člana 18 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), d o n o s i

R J E Š E N J E

I - DAJE SE SAGLASNOST na Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu za projekat izgradnje poljoprivrednih objekata za uzgoj- tov pilića, na katastarskim parcelama broj 1384, 1385/4, 1385/5 i 1385/7 KO Straševina, u obuhvatu izmjena i dopuna PUP- GUR-a Opštine Nikšić, nosioca projekta „MONTEŽIV M&B“ DOO NIKŠIĆ, Gudeljska ulica bb, Straševina, Nikšić.

II - NALAŽE SE Nosiocu projekta da projekat izgradnje poljoprivrednih objekata za uzgoj- tov pilića, na katastarskim parcelama broj 1384, 1385/4, 1385/5 i 1385/7 KO Straševina, u obuhvatu izmjena i dopuna PUP- GUR-a Opštine Nikšić, izvede u svemu u skladu sa mjerama zaštite životne sredine utvrđenim u Elaboratu o procjeni uticaja na životnu sredinu, iz tačke I ovog rješenja – poglavlja 8.0. i 9.0 koje se odnosi na:

- OPIS MJERA PREDVIĐENIH U CILJU SPRJEČAVANJA, SMANJENJA ILI OTKLANJANJA ZNAČAJNOG ŠTETNOG UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU i to:

Mjere predviđene zakonom i drugim propisima, normativima i standardima

Prilikom izvođenja radova na izgradnji poljoprivrednih objekata za uzgoj- tov pilića moraju se primjenjivati zakonski normativi važeći u Crnoj Gori.

Objekat mora biti u skladu sa Pravilnikom o bližim uslovima koje treba da ispunjavaju objekti i oprema za držanje i uzgoj pilića za tov ("Službeni list CG", br. 72/2016), u koji su prenijete odredbe Direktive Savjeta 2007/43/EZ o utvrđivanju minimalnih pravila za zaštitu pilića koji se uzgajaju za proizvodnju mesa.

Mjere zaštite predviđene prilikom izvođenja objekta

- Uspostaviti adekvatnu organizaciju izvođenja radova.
- Koristiti savremeniju mehanizaciju i održavati mašinski park u ispravnom stanju.
- Zabranjeno je servisiranje građevinskih mašina na lokaciji gradilišta, u cilju smanjenja mogućnosti akcidentnog prolivanja goriva i maziva, što bi ugrozilo kvalitet zemljišta i voda na lokaciji.
- Strogo kontrolisati manipulisanje naftom i naftnim derivatima uz maksimalne mjere zaštite.
- Kontrolisati podizanje prašine na gradilištu.
- Uspostaviti adekvatno upravljanje otpadom nastalim tokom izvođenja radova.
- Konsolidovati zemljište (biološki i mehanički) na kome su obavljani građevinski radovi.
- Potrebno je obezbijediti i posebnu posudu za odlaganje komunalnog otpada.
- Izvođač/podizvođač radova je dužan da u potpunosti poštuje i primjenjuje zakonsku

- Na kraju svakog radnog dana mjesto izvođenja radova mora biti očišćeno i građevinski otpad (šut) mora biti uklonjen iz područja koje je pod odgovornošću izvođača/podizvođača radova, a ovlašteno lice mora da izvrši kontrolu.
- Izvođač/podizvođač radova je odgovoran za bilo koju štetu koju prouzrokuje.
- Zabranjeno je donošenje hemikalija na lokaciju objekta bez odgovarajućeg odobrenja odgovornog lica. Sve hemikalije donijete na lokaciju moraju biti prijavljene (vrsta, količina, pakovanje, gdje i za šta se koriste) i pogodne za korišćenje, sa odgovarajućom prapratnom dokumentacijom (podaci o transportu, skladištenju, mjerama bezbjednosti, prva pomoć) koja treba da se vidno istakne na mjestu gde se koristi.
- Izvođač/podizvođač radova je obavezan da ukloni sav višak hemikalija. Troškovi smještanja ili uklanjanja hemikalija koje su zaostale tj. koje su ostavljene od strane izvođača/podizvođača radova biće naplaćene izvođaču/podizvođaču radova.
- Otpadne i/ili ostatak hemikalija, ispirak iz ambalaže hemikalija NE SMIJE biti ispušten u atmosfersku i sanitarnu kanalizaciju i kanale za otpadne vode. Ako se za čišćenje opreme koriste hemikalije, oprema NE SMIJE biti isprana vodom u otpadne kanale bez odgovarajućeg odobrenja. Svako prosipanje hemikalija mora biti odmah prijavljeno odgovornom licu.
- Izvođač/podizvođač radova i njegovi zaposleni moraju da poštuju sve istaknute znakove i obavještenja. Samo odobreni kontejneri i kanisteri mogu biti korišćeni za skladištenje i čuvanje zapaljivih tečnosti.
- Izvođač/podizvođač radova treba da upozna svoje radnike sa mjerama i pravilima na lokaciji objekta.
- Izvođač/podizvođač radova je obavezan da nadoknadi svaku štetu koja je prouzrokovana njegovim neodgovornim ponašanjem.
- Izvođač/podizvođač radova je odgovoran da trenutno reaguje na pojavu rizičnih stanja koja su pod njegovom kontrolom i primjeni mjere koje će smanjiti rizik.
- Ako preduzete mjere nisu adekvatne i postoji mogućnost da dođe do zagađivanja životne sredine radovi zaustaviti dok god se ne uspostave potrebne mjere za maksimalno smanjenje rizika.
- Ako je primijećena neka potencijalno opasna tj. rizična situacija koja može prouzrokovati zagađenje životne sredine, izvođač/podizvođač radova ili ovlašteno lice mora odmah zaustaviti radove kako bi se situacija razriješila i odobrio nastavak daljih radova.
- U toku izvođenja radova javlja se otpad u vidu razbijenog betona, iskopane zemlje, građevinskog materijala i sl. Po završetku radova sav otpadni materijal biće uklonjen sa gradilišta na za to predviđene deponije. Sakupljanje i odlaganje otpadnog materijala izvođač će vršiti poštujući lokalnu proceduru (zaključivanjem ugovora o periodičnom odvoženju sakupljenog otpada i formiranjem prateće dokumentacije) i po završetku radova će ukloniti sve svoje objekte, opremu i dovesti gradilište u prvobitno stanje.
- Sa posebnom pažnjom pristupiti iskopu rova na mjestima očekivanih ukrštanja, približavanja i paralelnog vođenja projektovanih vodova sa drugim podzemnim instalacijama. Na tim mjestima iskop rova se vrši ručno, bez upotrebe mehanizacije.
- Pri prekopavanju saobraćajnica obavezno je pridržavati se vremena i režima rada iz dobijene saglasnosti za isto. Objebijediti zaštitu radnika od motornog saobraćaja, kao i zaštitu motornog saobraćaja od izvođenja radova (postavljanjem prepreka i natpisa sa upozorenjem vozača).
- Objebijediti pješake od upada u iskopani rov, a na mjestima gdje se očekuje veća frekvencija pješaka omogućiti prelaz rova drvenim " mostovima ".
- Po završetku radova sve regulisane površine dovesti u prvobitno stanje.
- Sakupljanje i odlaganje otpadnog materijala izvođač će vršiti poštujući lokalnu proceduru (zaključivanjem ugovora o periodičnom odvoženju sakupljenog otpada i formiranjem prateće dokumentacije) i po završetku radova će ukloniti sve svoje objekte, opremu i dovesti gradilište u prvobitno stanje.
- Za odlaganje komunalnog otpada sa gradilišta obezbijediti neophodan broj kanti i kontejnera koji će se prazniti prema potrebnoj dinamici.

- Ukoliko postoji potreba da se neki materijal koji se kasnije ugrađuje privremeno odloži, to odlaganje treba vršiti unutar prostora baznog gradilišta koje je određeno za privremeno deponovanje ili u neposrednoj blizini gradilišta.

Mjere koje se odnose na redukciju buke

- Buka na granicama predmetne lokacije ne smije prelaziti propisane granične vrijednosti nivoa buke u zoni sa kojom se graniči (Pravilnik o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičnih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke (Sl. list Crne Gore, br. 60/11).
- Redovne saobraćajne buke vozila u manipulativnom prostoru ulaz – izlaz, parkiranje, mogu se ublažiti adekvatnom organizacijom radi sprečavanja stvaranja gužve i zastoja. Radnici zaposleni u objektu, usmjeravanjem vozila na odgovarajuće mjesto ili usmjeravanjem vozila za brže uključanje u saobraćaj, mogu doprinijeti redukciji buke.
- Adekvatan odabir i dispozicija biljnog materijala oko predmetne lokacije, može dovesti do redukcije buke.

Mjere zaštite za gubitak eko- sistema

- Uklanjanja biljnog pokrivača sa lokacije izvršiti pažljivo, ograničavajući se samo na minimalno potrebnu širinu radi smanjenja stepena fragmentacija i/ili degradacije staništa, u cilju očuvanja i životinjskih staništa i vrsta i ne narušavajući ekosistem u okolini lokacije.
- Radi očuvanja opisanih habitata, uklanjati samo neophodnu vegetaciju.
- Radove na uklanjanju vegetacije obavljati van perioda najveće reproduktivne aktivnosti životinja, a to je period od sredine marta do sredine jula mjeseca.
- Upotreba hemijskih sredstava za održavanje vegetacije nije dozvoljena.

Mjere zaštite koje se odnose na čvrsti otpad

Vlasnik otpada dužan je da upravlja otpadom u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom (Sl.list Crne Gore, br. 34/2024), planovima i programima upravljanja otpadom i zahtjevima zaštite životne sredine.

Shodno Zakonu o upravljanju otpadom (Sl.list Crne Gore 34/2024), upravljanje otpadom mora vršiti na način da se:

- Nosilac projekta je dužan da posjeduje Ugovor sa D.O.O. „Komunalno“ Nikšić, o redovnom odvoženju komunalnog otpada sa predmetne lokacije i zbrinjavanju istog.
- Građevinski otpad će se se privremeno skladištiti na zemljištu gradilišta. Skladišćenje se odvojeno po vrstama građevinskog otpada u skladu sa katalogom otpada i odvojeno od drugog otpada, na način kojim se ne zagađuje životna sredina u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom (Sl.list Crne Gore 34/24). Proizvođač građevinskog otpada koji nastaje od objekta čija je zapremina zajedno sa zemljanim iskopom veća od 2 000 m³ dužan je da sačini plan upravljanja građevinskim otpadom.
- Neopasni otpad će se selektivno odvajati po vrstama i predavati društvima za otkup sekundarnih sirovina.
- Ukoliko na lokaciji nastane opasni otpad, Nosilac projekta je u obavezi da sa ovlašćenim preduzećem sklopi ugovor o zbrinjavanju opasnog otpada.
- Vlasnik otpada dužan je da, u pravilu, izvrši obradu otpada, a ukoliko je obrada otpada nemoguća, ekonomski ili sa stanovišta zaštite životne sredine neopravdana, dužan je da otpad odloži u skladu sa planovima upravljanja otpadom i principima zaštite životne sredine.
- Proizvođač otpada dužan je da izradi plan upravljanja otpadom, ako na godišnjem nivou proizvodi više od 200 kg opasnog otpada ili više od 20 tona neopasnog otpada, shodno obavezama Zakona o upravljanju otpadom (Sl.list Crne Gore, br. 34/24).
- Evakuacija komunalnog otpada: za evakuaciju komunalnog otpada neophodno je nabaviti metalne kontejnere (komercijalnog tipa) zapremine 1100 litara, koji će biti postavljen u unutrašnjosti predmetne lokacije a prema uslovima D.O.O. „Komunalno“ Nikšić, isti će se prazniti.

- Otpadni materijal koji nastaje mora se odlagati na mjesto privremenog odlaganja u radnim prostorijama, a zatim se otpad po vrsti odlaže na odgovarajuće mjesto.
- Ne smije se vršiti nepravilno odlaganje otpadnog materijala na otvorenim površinama.
- Investitor je u obavezi da vodi svakodnevnu evidenciju o mjestu nastanka, količinama i načinu tretmana otpadnog materijala koji se stvara u objektima i na lokaciji.

Postupanje sa građevinskim otpadom

Zakon o upravljanju otpadom (Službeni list Crne gore broj 34/2024 i 92/2024) uređuje vrste i klasifikaciju otpada, planiranje, uslove i način upravljanja otpadom, kao i druga pitanja od značaja za upravljanje otpadom. Član 67. ovog zakona definiše sledeće:

- Imalac građevinskog otpada dužan je da građevinski otpad preradi u građevinski materijal ili preda privrednom društvu koje ima dozvolu za preradu.
- Građevinski otpad koji nastaje na gradilištu i nije opasan otpad može se koristiti na lokaciji gradilišta popunjavanjem na zemljištu ili u zemljištu.
- Građevinski otpad koji ne nastaje na gradilištu i nije opasan otpad može se koristiti na lokaciji gradilišta popunjavanjem na zemljištu ili u zemljištu samo uz dozvolu za preradu građevinskog otpada postupkom popunjavanja.
- Građevinski otpad se može privremeno skladištiti na lokaciji objekta za koji je dobijena građevinska dozvola, odnosno za koji je podnijeta prijava za građenje (gradilište) u skladu sa zakonom kojim se uređuje izgradnja objekata.
- Zabranjena je prerada cement azbestnog građevinskog otpada.
- Građevinski otpad koji ne sadrži opasne supstance i koji se ne može preraditi, odlaže se na deponiju za inertni otpad ili na lokaciju koju odredi jedinica lokalne uprave.
- Proizvođač građevinskog otpada koji nastaje od objekta, čija je zapremina zajedno sa zemljanim iskopom veća od 2000 m³, dužan je da sačini plan upravljanja građevinskim otpadom.
- Ako građevinski otpad sadrži ili je izložen opasnim materijama, proizvođač građevinskog otpada je dužan da sačini plan upravljanja građevinskim otpadom, bez obzira na zapreminu objekta.
- Saglasnost na plan upravljanja građevinskim otpadom daje Agencija za zaštitu životne sredine.
- Agencija za zaštitu životne sredine objavljuje na svojoj internet stranici planove upravljanja građevinskim otpadom za koje je dala saglasnost.
- Proizvođač građevinskog otpada dužan je da planom upravljanja građevinskim otpadom utvrdi mjere kojima se obezbjeđuje upravljanje neopasnim građevinskim otpadom na način utvrđen ovim zakonom.
- Postupanje sa građevinskim otpadom, način i postupak prerade građevinskog otpada, uslovi za popunjavanje građevinskim otpadom, uslovi i način odlaganja cement azbestnog građevinskog otpada, kao i uslovi koje treba da ispunjava postrojenje za preradu građevinskog otpada, propisuje nadležno Ministarstvo.
- Postupati shodno Odluci o određivanju lokacije za privremeno skladištenje neopasnog građevinskog otpada ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 020/24) koja određuje lokaciju za privremeno skladištenje neopasnog građevinskog otpada sa teritorije opštine Nikšić. Lokacija određena za privremeno skladištenje neopasnog građevinskog otpada daje se na upravljanje i održavanje Društvu sa ograničenom odgovornošću "Komunalno" Nikšić.
- Postupati shodno Odluci o načinu privremenog skladištenja neopasnog građevinskog otpada i uslovima zaštite životne sredine ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 034/24) propisuje način privremenog skladištenja neopasnog građevinskog otpada i uslove zaštite životne sredine.

Mjere zaštite koje se odnose na odlaganje đubriva

- Stajsko đubrivo ne treba primjenjivati tokom perioda velikih kiša, kada postoji značajna opasnost od oticanja voda ili ispiranja, kao ni tokom toplih, suvih perioda kada stajsko

- đubrivo usled dugog stajanja na površini zemljišta može izgubiti mnogo azota u vidu gasnog amonijaka (miris).
- Stajsko đubrivo ne treba koristiti u periodima od decembra do februara ili u julu i avgustu.
  - Čvrsto stajsko đubrivo od farme odvoziti zatvorenim kamionskim prikolicama da ne bi došlo do njegovog rasipanja;
  - Stajsko ili tečno đubrivo ne treba primjenjivati za jagodičasto voće ili povrće u roku od 30 dana prije berbe.
  - Tečni stajnjak- osoku ne treba primjenjivati raspodjelom po površini bez unošenja u tlo na svim poljoprivrednim površinama tokom čitave godine.
  - Stajsko ili tečno đubrivo ne treba koristiti na strmim terenima gdje postoji veliki rizik od oticanja vode (tj. tokom obilnih kiša kada se može vidjeti voda koja otiče nizbrdo po površini zemljišta).
  - Stajsko ili tečno đubrivo ne treba koristiti na vodom zasićenom, poplavljenom, zamrznutom ili snijegom pokrivenom zemljištu ili ukoliko se velika kiša prognozira u narednih 48 sati.
  - Stajsko ili tečno đubrivo ne smije se koristiti tamo gdje postoji vjerovatnoća da će zagaditi vode, tj.
    - o na udaljenosti od najmanje 5 metara od svakog jarka, potoka, rijeke ili bare ili 10 metara ukoliko je zemljište vidno nagnuto u pravcu vodenog toka;
    - o na udaljenosti od najmanje 50 metara od svakog bunara ili bušotine koja se koristi za dobijanje vode za ljudsku upotrebu ili korišćenje u pogonima za preradu mlijeka.
  - Prilikom korišćenja stajskog đubriva ili osoke na neobraslom zemljištu ili strnjištu, treba:
    - o osoku odmah inkorporirati (u roku od 6 sati, ukoliko je to moguće);
    - o stajsko đubrivo inkorporirati što prije (u roku od 24 časa, ukoliko je to moguće).
  - Pri tome treba uzeti u obzir i susjedne posjede i ne koristiti tečno ili čvrsto stajsko đubrivo u blizini kuća ili kada vjetar nanosi miris u pravcu kuća.
  - Đubrivo ne treba raspršivati u uslovima jakog vjetra.
  - Preporučuje se vođenje evidencije o primjeni stajskog đubriva. Sljedeće informacije trebaju biti zabilježene u evidenciji primjene stajskog đubriva:
    - o Količina sakupljenog stajnjaka
    - o Datum i količina svake primjene
    - o Mjesto primjene (lokacija i veličina polja)
  - Naročito se preporučuje da farme prave planove i vode evidenciju o korišćenju stajskog đubriva, jer ovi planovi pomoći će da se vrijedne hranljive materije koriste efikasnije i smanji rizik za životnu sredinu. U budućnosti oni mogu postati obavezni u zonama osjetljivim na nitrate.
  - Skladišni kapaciteti za stajsko i tečno đubrivo moraju:
    - o posjedovati dovoljan kapacitet da izdrže najmanje šestomjesečnu proizvodnju stajskog đubriva, uključujući otpadne vode koje se skladište sa stajskim đubrivom.
    - o biti locirani daleko od kuća i kapaciteta za preradu ili čuvanje hrane (uključujući pogone za preradu mlijeka):
    - o natrkivena skladišta za tečno đubrivo treba da budu udaljena najmanje 15 metara od kuća i kapaciteta za preradu hrane;
    - o otvorena skladišta, uključujući gomile stajskog đubriva, treba da budu udaljena najmanje 30 metara od kuća i kapaciteta za preradu hrane;
  - na veoma malim gazdinstvima na kojima se ova udaljenost ne može postići, skladište stajskog đubriva treba da bude što više udaljeno od kuća ili bilo kojih površina koje se koriste za preradu i skladištenje hrane;
  - obezbijediti da ne dođe do curenja ili oticanja u vodene tokove, a što se može postići ili tako što se cijeli kapacitet za skladištenje projektuje tako da može u sebi sadržati tečnost ili na način da se tečni otpad drži u odvojenim nepropusnim kontejnerima. Pored toga, skladišni kapaciteti treba da budu udaljeni:
    - o najmanje 50 metara od bilo kojeg bunara ili bušotine koja se koristi za dobijanje vode za ljudsku upotrebu ili korišćenje u pogonima za preradu;

- najmanje 10 metara od bilo kojeg vodenog toka i da ne budu locirani na zemljištu koje se naginje u pravcu vodenog toka.

Mjere zaštite koje se sprovode za uginule jedinke

- Sa uginulim jedinkama treba postupati u skladu sa Pravilnikom o klasifikaciji i postupanju sa nus proizvodima životinjskog porijekla, higijensko i veterinarsko-zdravstvenim uslovima za nus proizvode ("Službeni list CG", br. 8/2020).
- Proizvodi životinjskog porijekla zbrinjavaju se uz primjenu mjera koje obezbjeđuju kontrolu rizika po javno zdravlje i zdravlje životinja, i to:
  - spaljivanjem ili zakopavanjem na licu mjesta, u slučaju nus proizvoda kategorije 1 koji se odnosi na čitava tijela ili djelove tijela uginulih životinja koji u vrijeme njihovog uklanjanja i/ili zbrinjavanja sadrže specifični rizični materijal, nus proizvoda kategorije 2 i nus proizvoda kategorije 3, u opravdano udaljenim područjima;
  - spaljivanjem ili zakopavanjem na licu mjesta, u slučaju nus proizvoda kategorije 1 koji se odnosi na čitava tijela ili djelove tijela uginulih životinja koji u vrijeme njihovog uklanjanja i/ili zbrinjavanja sadrže specifični rizični materijal, nus proizvoda kategorije 2 i nus proizvoda kategorije 3 u područjima kojima je, imajući u vidu geografske i klimatske razloge ili prirodne nepogode, pristup praktično nemoguć ili bi predstavljao rizik za zdravlje i bezbednost lica koja obavljaju sakupljanje;
  - na načine različite od spaljivanja ili zakopavanja na licu mjesta, pod službenim nadzorom, ako je riječ o nus proizvodima kategorije 2 i kategorije 3 koji ne predstavljaju rizik za javno zdravlje i zdravlje životinja i ako količine tih nus proizvoda ne premašuju određene nedeljne količine, a te se količine utvrđuju u odnosu na prirodu obavljanih djelatnosti i životinjske vrste od koje potiču ti nus proizvodi.
  - spaljivanjem ili zakopavanjem na licu mjesta, u uslovima kojima se sprečava prenošenje rizika pojavno zdravlje i zdravlje životinja, nus proizvoda životinjskog porijekla koji nijesu nus proizvodi kategorije 1, u slučaju izbijanja bolesti koja se obavezno prijavljuje, ako bi prevoz do najbližeg objekta za zbrinjavanje mogao povećati opasnost od širenja bolesti ili ako su kapaciteti najbližeg objekta premašeni, zbog velikog broja žarišta.
  - spaljivanjem ili zakopavanjem na licu mjesta u uslovima kojima se sprječava prenošenje rizika za javno zdravlje i zdravlje životinja, pčela i proizvoda pčelarstva. Evropskoj Komisiji dostavljaju se podaci o područjima koja se smatraju udaljenim područjima sa karakteristikama tih područja.

Mjere kojih se treba pridržavati prilikom montiranja oprema i instalacija

- Instalacije električne energije moraju biti urađene u svemu prema tehničkim propisima i sa standardnim materijalom.
- Po završetku radova na instalacije uzemljenja i gromobrana potrebno je izvršiti ispitivanja i atestom dokazati efikasnost zaštite.
- Prije puštanja u upotrebu cjelokupna vodovodna mreža se mora ispirati i dezinfekovati u skladu sa važećim zakonskim propisima.
- Nakon završetka radova na montaži kanalizacije, mora se izvršiti njeno ispitivanje na prohodnost i vodopropustljivost, a nakon montaže sanitarnih uređaja i provjera funkcionalnosti.

Mjere zaštite u slučaju akcidenta

- U toku izgradnje objekta u slučaju pojave akcidenta treba se pridržavati pravila koja su definisana Zakonom o zaštiti i spašavanju („Sl. list CG” br. 13/07, 05/08, 86/09, 32/11 i 54/16).

- Na osnovu i u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu („Sl. list RCG“, br. 79/04), Zakonom o zaštiti i spašavanju („Sl. list CG“ br. 13/07, 05/08, 86/09, 32/11 i 54/16) i Zakonom o životnoj sredini („Sl. list CG“, br. 48/08), prilikom izgradnje ovih objekata potrebno je primjenjivati sve propisane mjere zaštite na radu, zaštite od požara i zaštite životne sredine i tako stvoriti uslove sprečavanja i otklanjanja svih opasnosti. Projektom dokumentacijom za realizaciju projekta predvidjeti preventivno represivne mjere iz oblasti zaštite od pojave akcidenta, koji bitno utiču na povećanje opšteg nivoa bezbjednosti ljudi i materijalnih dobara u toku izgradnje objekta, kao i same eksploatacije objekta.
- Usljed nestanka električne energije, predvidjeti rezervno napajanje objekata preko dizel – električnog agregata. Međutim, u slučaju kvara dizel – agregata koji je u funkciji, obaveza Investitora je da ima rezervni dizel – agregat.

Mjere u slučaju poplava

- U slučaju poplava treba postupati u skladu sa Nacionalnim planom zaštite i spašavanja od poplava i Lokalnim planovima i strategijama, koje obuhvataju predmetno područje.
- Nosioc projekta je dužan izraditi Lokalni plan u slučaju poplava, obzirom da se lokacija nalazi u zoni povremenog plavljenja, što je jasno identifikovano i postupati u skladu sa istim. Lokalni plan u slučaju poplava treba da obuhvati sledeće radnje:
  - o Evakuaciju pilića i razmaranje alternativnih rješenja za smještaj, a sve u cilju dobiti životinja.
  - o Pražnjenje silosa za ishranu pilića i skladištenje i zbrinjavanje hrane u drugim skladištima.
  - o Pražnjenje vodonepropusne septičke jame od strane nadležnog subjekta sa kojim Investitor posjeduje Ugovor o redovnom pražnjenju (Vodovod Kanalizacija Nikšić).
  - o Pražnjenje vodonepropusne osočke jame sopstvenim cistjernama ukoliko sadrži osoku, pošto se ista puni šest puta godišnje, koliko ima i turnusa.
  - o Komplet stajnjak ukloniti sa farme (stajnjak u objektima i stajnjak u izbetoniranam dijelu pored objekta (ukoliko ga trenutno ima)) i uskladištiti ga na sigurno mjesto.
  - o Ambalažni otpad predati društvima za otkup sekundarnih sirovina.
  - o Komunalni otpad zbrinuti od strane D.O.O. „KOMUNALNO“ NIKŠIĆ.
  - o Veterinarski otpad zbrinuti od strane ovlašćene kompanije, koja ima dozvolu od strane Agencije za zaštitu životne sredine Crne Gore, za zbrinjavanja ove vrste otpada.
  - o Automatske sisteme za ventilaciju ukloniti sa objekata.
  - o Dodatno razraditi scenarije ekstremnih hidroloških događaja a sve kako bi šteta na farmi bila manja i uticaji na životnu sredinu sveli na najmanju moguću mjeru.

Mjere za slučaj da dođe do požara

- Nosioc projekta je dužan da vatrogasnu opremu održava u ispravnom stanju i da zaposlene upozna sa njihovim korišćenjem.
- U slučaju akcidentnih situacija obaveza je Nosioca projekta da izvrši sanaciju i remedijaciju terena i dovede ga u prvobitno stanje.
- Požar kao elementarna pojava dešava se slučajno, praktično može da nastane u bilo kojem dijelu predmetnog objekta, a njegove razmjere, trajanje i posljedice ne mogu se unaprijed definisati i predvidjeti. Kao primarnu preventivnu mjeru neophodno je primijeniti racionalna projektantska rješenja, koja obezbjeđuju veći stepen sigurnosti ljudi i materijalnih dobara. Osnovni koncept svakog projektanta sadrži stav, da je u toku požara iz objekta najbitnije izvršiti blagovremenu i sigurnu evakuaciju ugroženih osoba, a sam objekat tretirati u drugom planu, imajući u vidu da se on može obnoviti.
- Sa stanovišta zaštite od požara, u razmatranje se prije svega uzimaju sljedeće činjenice:
  - o sprječavanje nastanka požara – primjenom „aktivnih“ ili „primarnih“ mjera,
  - o gašenje požara u ranoj-početnoj fazi,
  - o predvidjeti bezbjednu evakuaciju ugroženih osoba i vrijedne opreme,
  - o gašenje i lokalizacija požara i
  - o očuvanje integriteta i stabilnosti objekta.

Mjere zaštite u toku redovnog rada objekta

- Pilićima hrana treba da bude stalno dostupna, a mogu se hraniti i redovnim obrocima.
- Pilićima hrana se ne može uskraćivati više od 12 sati prije očekivanog vremena klanja.
- Pojilice i hranilice u objektu za držanje i uzgoj pilića postavljaju se i održavaju tako da se prosipanje tečnosti i hrane svede na najmanju moguću mjeru.
- Objekti u kojim se uzgajaju pilići treba da budu osvijetljeni, sa intenzitetom svjetlosti od najmanje 20 luksa, mjereno u nivou očiju pilića i da osvjetljava najmanje 80% korisne površine pilića, a intenzitet osvjetljenja može da se privremeno smanji, po preporuci veterinara.
- Sedam dana od smještaja pilića u objekat do tri dana prije klanja, osvjetljenje treba da bude takvo da u toku 24 sata najmanje šest sati ukupno bude period mraka, s tim da period neprekidnog mraka traje četiri sata.
- Ventilacija u objektu treba da bude dovoljna da spriječi pregrijavanje prostorija i da u kombinaciji sa sistemom za grijanje spriječi visoku vlažnost vazduha.
- Nivo buke u objektu treba da bude sveden na najmanju moguću mjeru.
- Sva oprema u objektu, a naročito ventilatori i oprema za hranjenje, treba da bude izgrađena, postavljena i održavana na način da se buka svede na minimum.
- Pilići treba da imaju pristup prostirci, koja treba da bude suva i rastresita na površini.
- Pilići treba da se obilaze dva puta dnevno.
- Pilići koji su ozbiljno povrijeđeni ili imaju simptome oboljenja (otežano kretanje, izraženi ascites ili malformacije), tretiraju se na odgovarajući način ili se odmah usmrćuju na human način.
- Radi sprečavanja kljucanja perja i kanibalizma pilićima mlađim od deset dana mogu se skraćivati kljunovi.
- Djelovi objekata, opreme ili pribora koji su u dodiru sa pilićima čiste se, a prije ponovnog naseljavanja objekta vrši se detaljno čišćenje i dezinfekcija objekta i zamjena prostirke novom.
- U objektu u kojem se uzgajaju pilići maksimalna gustina naseljenosti pilića može da iznosi 33 kg/m².
- Izuzetno, u objektu u kojem se uzgajaju pilići gustina naseljenosti može se povećati pod uslovom da ne prelazi 39 kg/m² i ukoliko vlasnik, odnosno držalac koji uzgaja piliće čija je gustina naseljenosti veća od 33 kg/m² obezbijedi da ventilacioni sistem i sistem za zagrijavanje i hlađenje objekata omogućava da:
  - o koncentracija amonijaka ne prelazi 20 ppm i da koncentracija ugljendioksida ne prelazi 3000 ppm, mjereno u nivou glave pilića;
  - o temperatura vazduha u objektu ne prelazi spoljašnju temperaturu više od 3°C, ako je spoljašnja temperatura izmjerena u hladu viša od 30°C;
  - o relativna vlažnost vazduha u objektu izmjerena tokom 48 sati ne prelazi 70%, ako je spoljašnja temperatura ispod 10°C.
- Vlasnik odnosno držalac pilića treba da vodi evidenciju o ishrani, lijekovima kojim su liječeni i broju uginulih pilića nađenih tokom svake kontrole. Pored evidencije vlasnik, odnosno držalac pilića vodi i posebnu evidenciju, za svaku smještajnu jedinicu u kojoj su smješteni pilići, koja sadrži podatke o:
  - o broju pilića;
  - o porijeklu pilića;
  - o rasi ili hibridu pilića;
  - o korisnoj površini za piliće;
  - o broju nađenih mrtvih pilića prilikom svake kontrole i uzroku smrti ako je poznat, kao i o broju usmrćenih pilića;
  - o broju pilića koji su ostali u jatru nakon prodaje ili klanja;
  - o stopi dnevnog mortaliteta i uzrocima mortaliteta ukoliko su poznati;
  - o prosječnoj težini pilića u momentu slanja na klanje;
  - o broju pilića upućenih na klanje i broju uginulih pilića u vrijeme dolaska u klanicu.

- Ako je gustina naseljenosti pilića veća od 33 kg/m², evidencija, treba da sadrži i podatke o stopi kumulativnog dnevnog mortaliteta i o tehničkim pregledima alarmnog sistema i sistema ventilacije.
- Redovno održavanje objekata.
- Zaštita od direktnog dodira djelova koji su stalno pod naponom. Ista se obezbjeđuje pravilnim izborom stepena mehaničke zaštite elektroenergetske opreme, instalacionog materijala kablova i provodnika, pravilno odabranim i pravilno postavljenim osiguračima strujnog kola, kao i automatskih strujnih prekidača i postavljanjem izolacionog gazišta ispred ispravljačkog postrojenja.
- Zaštita od štetnog dejstva atmosferskog elektriciteta propisanom instalacijom gromobrana prema propisima o gromobranima.
- Zaštita od neopreznog rukovanja.
- Zaštita od mehaničkog oštećenja.
- Zaštita od opasnosti prodora prašine, vlage i vode u električne instalacije i uređaje.

Mjere za sprječavanje bolesti

Za sprječavanje pojava bolesti na farmi koristi se biozaštita, koja obuhvata sve mjere koje se primjenjuju za sprječavanje pojave bolesti na farmama i koje osiguravaju povoljan status piladi. Postoje specifične i nespecifične mjere zaštite.

U specifične mjere biozaštite spadaju:

- Preventivna vakcinacija,
- Medikamentozna terapija,
- Vitaminizacija,
- Klinička i patoanatomska dijagnostika i
- Sprovođenje i kontrola dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije.

U nespecifične mjere biozaštite spadaju:

- Zatvorenost farme (fizički ograđena farma od okoline),
- Velika dezbarijera za vozila i mala dezbarijera za ljude na ulazu u farmu,
- Ograničenost i kontrola kretanja ljudi i vozila, uz napomenu da su posjete na farmi dozvoljene isključivo stručnim službama i vozilima koja se koriste za transport uz obaveznu dokumentaciju,
- Evidencija svih vozila i posjetilaca na farmi,
- Na farmama se ne smiju nalaziti druge vrste životinja i
- Pojas bez rastinja uz objekat mora biti širine minimalno 1m.

Za sprovođenje mjera biozaštite odgovorna su veterinarska služba i služba dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije, koje su registrovane od strane nadležnog tijela. Zaštita zdravlja piladi obavlja se na osnovu preporuka Zakona o veterinarstvu („Sl.list RCG“, br.11/2004), kao i sprovođenjem zakonskog monitoringa i internog monitoringa. Sve sprovedene mjere iz ovog segmenta moraju se evidentirati u službenoj dokumentaciji na farmi. Sva ambalaža zaostala nakon sprovođenja mjera biozaštite odlaže se u odvojenu plastičnu ambalažu i vraća u veterinarsku službu koja istu prema Zakonu o upravljanju otpadom („Sl.list CG“ br. 34/24) upućuje u Instituciju ovlaštenu za zbrinjavanje infektivnog otpada.

Svakako, pojava bolesti na farmi se najbolje sprečava sprovođenjem mjera predostrožnosti, a u konkretnom slučaju to su:

- Aktivna saradnja sa veterinarskom službom radi preduzimanja biosigurnosnih mjera u cilju minimiziranja rizika pojave bolesti,
- Dozvoliti samo neophodnim radnicima i vozilima da ulaze na farmu,
- Obezbijediti čistu odjeću i sredstva za dezinfekciju za potrebe zaposlenih ljudi (ljudi koji dolaze u kontakt sa kokoškama),
- Redovno sprovođenje dezinfekciju opreme i vozila pri ulasku i izlasku sa farme,

- Ne koristiti opremu i vozila sa neke druge farme,
- Postaviti dezinfekcionu barijeru za vozila i ljude na ulazu u farmu,
- Zaposleni i posjetioци moraju nositi čista zaštitna odijela i gumene čizme i obavezno proći kroz dezinfekcionu barijeru i oprati ruke dezinfekcionim sredstvom,
- Ne kupovati kokoške od neprovjerenih i nepoznatih prodavaca i bez urednog Uvjerenja o zdravstvenom stanju,
- Spriječiti ulazak pasa, mačaka, glodara i drugih životinja na farmu i skladišta hrane i stelje i
- O svim promjenama zdravstvenog stanja odmah obavijestiti nadležnog veterinara.

U slučaju pojave bolesti na farmi potrebno je pozvati nadležnu veterinarsku službu koja propisuje mjere daljeg postupanja, i to:

- Potpuna izolacija farme,
- Zabrana transporta u i sa farme,
- Neškodljivo uništavanje inficiranih i potencijalno inficiranih kokošaka,
- Neškodljivo uništavanje prostirke, đubreta i hrane iz zaraženog objekta,
- Rigorozna dezinfekcija svih prostorija, opreme i vozila na farmi i
- „Odmor“ objekta od najmanje 21 dan nakon sprovedenih svih mjera.

Pojavom bolesti može doći do uginuća većeg broja kokošaka. U tom slučaju nadležna veterinarska služba zajedno sa veterinarskom inspekcijom donosi rješenje o načinu odlaganja uginulih kokošaka, shodno članu 9. Pravilnika o klasifikaciji i postupanju sa nus proizvodima životinjskog porijekla i metodama prerade nus proizvoda, („Sl.list CG“ 45/15).

U slučaju nastanka salmoneloza potrebno je dejstvo nespecifičnih faktora, odnosno potrebno je sprovesti određene zoosanitarne mjere, kao što su:

- Dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija objekata u kojima se drže životinje,
- Odvojiti oboljele od zdravih životinja,
- Pronalaženje i uništavanje oboljelih kliconoša,
- Držanje životinja u dobrim uslovima higijene,
- Pravilna ishrana,
- Prijavljivanje oboljenja i
- Praćenje podataka o prometu životinja i ispitivanje porijekla infekcije.

Elementi kontrole širenja oboljenja u živinarskoj proizvodnji

Dobra je praksa da se prije ulaska na farmu svi posjetioци upišu u knjigu. Tako se, u slučaju pojave nekog oboljenja, i imajući u vidu period inkubacije za pojedine bolesti, može utvrditi da li je neko od posjetilaca prouzrokovao hazard, što omogućava otkrivanje izvora infekcije. Prije svakog ulaska u krug farme, odnosno objekata, neophodno je obući čizme na farmi koje su dezinfekovane, zatim bijeli mantil i staviti kapu na glavu. Na objektima za držanje živine vrata moraju da budu stalno zaključana, a ključevi van domašaja posjetilaca.

Posjetioци farme, kao što su veterinari, moraju na svaki način zaštititi jato od mikroorganizama iz spoljne sredine. Zato se ruke dezinfekuju prije oblačenja zaštitne odjeće i čizama, što podrazumijeva prolaz kroz sanitarni čvor. Čizme se dezinfekuju prije ulaska u farmu, i na izlasku iz farme.

Takođe, dobra praksa je da se u svakom vozilu koje dolazi na farmu nalazi kanta za vodu i dobar dezinficijens (fenolna kiselina npr.). Po dolasku na farmu, kanta se puni vodom, sipa se dezinficijens i peru ruke i čizme, čak iako su prethodno bile dezinfikovane. Od pribora, potrebna je i četka, ukoliko postoji potreba da se izribaju čizme.

Industrijska proizvodnja u živinarstvu zahtijeva primjenu više principa koji bi omogućili stabilan rad objekata. Jedan od njih je princip „sve unutra – sve napolje“ i ista starost i porijeklo živine. Najzad, u njih se useljava živina koja je tokom odgoja stekla stabilnu zaštitu, pa su ekscesne situacije izuzetno rijetke. Prije useljenja farme treba da budu propisno očišćene i dezinfikovane.

Sanacija okoline

- Po završetku radova, cjelokupni korišćeni pojas gradilišta urediti i dovesti u prvobitno ispravno stanje, višak materijala vratiti u skladište, a otpadni materijal s gradilišta odvesti na odgovarajuću deponiju.
- Kolovozne i pješačke površine popraviti, a travnate površine isplanirati i zasijati travom, te očistiti kolovozne kanale. Pri izvođenju radova, sve predviđene iskope u blizini postojećih instalacija treba izvršiti ručno, pazeći da se ne oštete već postojeće instalacije i da se što manje ošteti korijenje.

Opšte obaveze Nosioca projekta

Nalaže se nosiocu projekta:

- Da tokom projektovanja, izgradnje i upotrebe objekta mora se pridržavati odredba Zakona o izgradnji objekata koji definiše da izgradnja objekata zasniva se na načelima: zaštite javnog interesa, nepokretnosti i imovine; usaglašenosti sa evropskim normativima i standardima; stabilnosti i trajnosti objekata, aseizmičkog projektovanja i građenja objekata; zaštite zdravlja, zaštite životne sredine i prostora; zaštite od prirodnih i tehničko-tehnoloških nesreća; zaštite od požara, eksplozija i industrijskih incidenata; toplotne zaštite; racionalnog korišćenja energije i energetske efikasnosti; zaštite od buke i vibracija.
- Shodno članu 27. Zakona o izgradnji objekata, objekat zavisno od svoje namjene, mora da ispunjava u toku građenja i upotrebe, a kojima se obezbjeđuje njegova bezbjednost u cjelini, kao i bezbjednost svakog njegovog posebnog dijela.
- Osnovni zahtjevi za objekat iz člana 27. stav 1 Zakona o izgradnji objekata su:
  - (1) higijena, zdravlje ljudi i zaštita životne sredine prema kojima objekat mora biti projektovan i izveden na način da ne ugrožava higijenu ili zdravlje i bezbjednost radnika, korisnika ili susjeda, niti da uzrokuje prekoračenje dozvoljenih graničnih vrijednosti uticaja na životnu sredinu ili na klimu, tokom izgradnje, korišćenja ili rušenja, odnosno tokom vijeka trajanja, koji mogu nastati:
    - a) ispuštanjem otrovnih gasova;
    - b) emisijom opasnih supstanci, isparljivih organskih jedinjenja (VOC), gasova sa efektom staklene bašte ili opasnih čestica u vazduh unutar objekta ili okolni vazduh;
    - c) emitovanjem opasnih zračenja; ispuštanjem opasnih supstanci u podzemne vode, more, površinske vode ili zemljište;
    - d) ispuštanjem opasnih supstanci u vodu za piće ili supstanci koje imaju neki drugi negativan uticaj na vodu za piće;
    - e) pogrešnim ispuštanjem otpadnih voda, emisijom dimnih gasova ili pogrešnim odlaganjem čvrstog ili tečnog otpada; ili
    - f) prisustvom vlage u djelovima objekta ili na površinama unutar objekta;
  - (2) bezbjednost i pristupačnost pri korišćenju prema kojoj objekat mora biti projektovan i izveden na način da ne predstavlja neprihvatljive rizike od nezgoda ili štete pri službi ili radu kao što su klizanje, padanje, sudar, opekotine, strujni udari, povrede od eksplozija i provalne krađe, a naročito tako da se vodi računa o pristupačnosti i korišćenju od strane lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom;
  - (3) zaštita od buke prema kojoj objekat mora biti projektovan i izveden tako da buka koju čuju korisnici ili susjedi bude na nivou koji ne ugrožava njihovo zdravlje i koja im omogućava spavanje, odmor i rad u zadovoljavajućim uslovima;
  - (4) ekonomično korišćenje energije i čuvanje toplote prema kojoj postavljene grijne, rashladne i ventilacione instalacije i osvjetljenje moraju biti projektovani i izvedeni na način da količina potrebne energije koja se koristi bude mala, vodeći računa o korisnicima i klimatskim uslovima lokacije, odnosno da objekat bude i energetski efikasan (da se koriste minimalne količine energije tokom njegove izgradnje, odnosno uklanjanja);
  - (5) održivo korišćenje prirodnih resursa prema kojem objekat mora biti projektovan, izveden i srušen na način da se prirodni resursi koriste na održiv način, a naročito da se obezbijedi:

- a) ponovno korišćenje ili mogućnost reciklaže objekta, njegovih materijala i djelova nakon rušenja;
  - b) trajnost objekta;
  - c) korišćenje iz objekta sirovina i sekundarnih materijala prihvatljivih sa stanovišta životne sredine.
- da realizuje sve mjere navedene u Elaboratu o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu;
  - da opremu održava u skladu sa tehničkim karakteristikama i sertifikatima;
  - prostor na kome se nalazi oprema zaštiti i postavi upozorenje o zabrani pristupa neovlašćenim licima, na vidnim mjestima istakne odgovarajuća uputstva za rukovanje kao i potrebna upozorenja i zabrane;
  - da napravi Upustvo o akcidentnoj situaciji i sa istim upozna sve zaposlene koji su u funkciji nadgledanja, upravljanja i održavanja. Takođe, Investitor je obavezan da ima stalno pripravnu dežurnu ekipu službe održavanja, sa pratećim vozilima i opremom;
  - da građane javno obavijesti o svim eventualnim akcidentima koji narušavaju kvalitet životne sredine, a vezani su sa funkcionisanjem projekta.

Pored navedenog, Nosilac projekta treba da postupa u svemu u skladu sa mjerama koje su predviđene u cilju sprječavanja, smanjenja ili otklanjanja značajnog štetnog uticaja na životnu sredinu, a koje su opisane u ovom poglavlju. Nadzor nad ovim aktivnostima vrši Ekološka inspekcija. Shodno Članu 59 Zakona o životnoj sredini, vlasnik objekta dužan je da rezultate monitoringa dostavlja nadležnom organu lokalne uprave i Agenciji za zaštitu životne sredine Crne Gore.

- PROGRAM PRAĆENJA STANJA ŽIVOTNE SREDINE

Nosilac projekta je dužan da obezbijedi sprovođenje Programa praćenja uticaja projekta na životnu sredinu (monitoring) i obavezan je da građane javno obavijesti o svim eventualnim akcidentima, a vezani su sa funkcionisanjem projekta kako je to utvrđeno u poglavlju 9.0 Elaborata iz tačke II ovog rješenje i to:

U toku funkcionisanja predmetnog projekta, obavezan je program praćenja stanja životne sredine (monitoring) u skladu sa zakonskim propisima.

- Jedanput godišnje sprovesti kontrolu kvaliteta vazduha u okruženju lokacije kako bi se sagledao uticaj rada farme na kvalitet vazduha. Uzorkovanje i analizu vrši ovlašćena institucija.
- Svaka tri mjeseca izvršiti fizičko-hemijsku analizu đubriva. Analiza se vrši na sadržaj N (NH₃), P, patogene bakterije (E. Coli, Salmonella), antibiotike, hormone, teške metale (As, Cu, Zn i dr.), pesticide, soli, praškaste materije i isparljiva organska jedinjenja (VOCs). Uzorkovanje i analizu vrši ovlašćena institucija.
- Potrebno je preko biozaštite sprovesti stalnu kontrolu zdravstvenog stanja pilića, radi sprječavanja pojava bolesti na farmi. Za sprovođenje mjera biozaštite odgovorna su veterinarska služba i služba dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije, koje su registrovane od strane nadležnog tijela. Zaštita zdravlja piladi obavlja se na osnovu preporuka Zakona o veterinarstvu („Sl. list RCG”, br. 30/12, 48/15, 57/15, 52/16, 43/18, 84/24 i 92/25), kao i sprovođenjem zakonskog monitoringa i internog monitoringa. Sve sprovedene mjere iz ovog segmenta moraju se evidentirati u službenoj dokumentaciji na farmi.
- Na osnovu Zakona o zaštiti dobrobiti životinja („Sl. list Crne Gore“, br. 14/2008, 40/2011 i 47/2015) uređuju se prava, obaveze i odgovornosti pravnih i fizičkih lica za zaštitu dobrobiti životinja koje se uzgajaju ili drže za proizvodnju od nepotrebnog bola, patnje ili povreda, zaštite pri usmrćivanju, klanju i prevozu, pri obavljanju zahvata na životinjama i vršenju eksperimenata, kao i druga pitanja od značaja za dobrobit životinja. Poslove inspeksijskog nadzora vrše veterinarski inspektori u skladu sa zakonom. Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona može se vršiti istovremeno sa nadzorom koji se obavlja u skladu sa zakonom kojim je uređeno veterinarstvo, bezbjednost hrane i identifikacija i registracija životinja.

- Na osnovu Zakona o upravljanju otpadom („Sl.list Crne Gore“, br. 34/24 i 92/24): Imalac otpada, trgovac i posrednik otpada dužan je da vodi evidenciju o količinama i vrsti otpada, u skladu sa katalogom otpada. Tokom funkcionisanja projekta potrebno je voditi evidenciju o upravljanju otpadom. Nosilac projekta je dužan da nakon sakupljanja i privremenog skladištenja otpada isti preda ovlaštenom sakupljaču, prerađivaču ili preduzeću koje je upisano u registar trgovaca sa fizičkim preuzimanjem otpada ili izvoz otpada u skladu sa zakonskom regulativom iz oblasti upravljanja otpadom. Nosilac projekta je dužan da vodi evidenciju o nastalim količinama otpada u skladu sa Pravilnikom o načinu vođenja evidencije otpada i sadržaju formulara o transportu otpada („Sl.list Crne Gore“, br.50/12 od 01.10.2012).
- Pravno lice, vodi evidenciju o učestalosti svih navedenih ispitivanja, količini i sastavu opasnih i štetnih materija, a sadržaj Izvještaja je definisan standardima akreditovanih organizacija.
- Sve rezultate mjerenja, odmah nakon dobijanja rezultata, redovno dostavljati Agenciji za zaštitu životne sredine Crne Gore i nadležnom organu jedinice lokalne samouprave, shodno članu 59 stav 2 Zakona o životnoj sredini („Sl.list Crne Gore“, br. 52/16 i 73/19).

III - Mjere zaštite životne sredine u poglavlju 8.0 i 9.0 Elaborata iz tačke II ovog rješenja, sastavni su dio ovog rješenja i daju se na uvid prilikom tehničke kontrole glavnog projekta i tehničkog prijema objekta odnosno sastavni su dio dokumentacije potrebne za dobijanje upotrebne dozvole;

IV - U slučaju bilo kakve promjene u toku izvođenja i funkcionisanja odobrenog projekta, Nosilac projekta dužan je da se obrati nadležnom organu zahtjevom za odlučivanje o potrebi izrade elaborata procjene uticaja na životnu sredinu;

V - Nosilac projekta je dužan da u roku od dvije godine od dana prijema ovog rješenja pribavi dozvolu ili odobrenje za izvođenje projekta izgradnje poljoprivrednih objekata za uzgoj- tov pilića, na katastarskim parcelama broj 1384, 1385/4, 1385/5 i 1385/7 KO Straševina, u obuhvatu izmjena i dopuna PUP- GUR-a Opštine Nikšić;

VI - Nosilac projekta dužan je da sprovede mjere utvrđene elaboratom na koji je data saglasnost, obavijesti nadležni organ shodno članu 26 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu;

VII - Nosilac projekta snosi troškove postupka.

O b r a z l o ž e n j e

„MONTEŽIV M&B“ DOO NIKŠIĆ, Gudeljska ulica bb, Straševina, Nikšić, podnijelo je Sekretarijatu za zaštitu životne sredine Zahtjev UP/Io Br. 26-353-105 od 26.12.2025.godine za davanje saglasnosti na Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu za projekat izgradnje poljoprivrednih objekata za uzgoj- tov pilića, na katastarskim parcelama broj 1384, 1385/4, 1385/5 i 1385/7 KO Straševina, u obuhvatu izmjena i dopuna PUP- GUR-a Opštine Nikšić.

Sekretarijat za zaštitu životne sredine sproveo je proceduru javnog oglašavanja i javnog uvida u predmetni Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu, odnosno obavještavanja zainteresovanih organa i organizacija i zainteresovane javnosti o načinu, roku i mjestu javnog uvida, dostavljanja primjedbi i mišljenja, kao i o vremenu i mjestu održavanja javne tribine o predmetnom Elaboratu o procjeni uticaja na životnu sredinu.

Zainteresovana javnost je pozvana putem medija da izvrši uvid u sadržinu podnijetog Zahtjeva odnosno Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu. Obavještenje zainteresovanoj javnosti je objavljeno dana 31.12.2025. godine u dnevnom listu „Pobjeda“. O istom Zahtjevu sa

pozivom za javni uvid i dostavljanje primjedbi i mišljenja u pisanoj formi neposredno su obavješteni: Agencija za zaštitu životne sredine, Ekološka inspekcija, Mjesna zajednica Straševina, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Uprava za saobraćaj Crne Gore, Željeznička infrastruktura Crne Gore- željeznička stanica Nikšić, Sekretarijat za komunalne poslove i saobraćaj, »Komunalno Nikšić« doo, Milić plus, Sincommerce, skladište sekundarnih sirovina „Bajović“, preduzeće „Ening“, MI „Goranović“, auto-servis „Sava plus“, „Drvex“, NVO sektor (e-mail: otvoreni-niksic@googlegroups.com) i da je objavljeno na sajtu opštine www.niksic.me.

U toku trajanja roka za Javni uvid do održavanja Javne tribine u predmetni Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu te Zahtjev UP/Io Br. 26-353-105 od 26.12.2025.godine za davanje saglasnosti na Elaborat o procjeni uticaja na životnu nije bilo zainteresovane javnosti, niko od predstavnika zainteresovane javnosti, organa i organizacija nije izvršio uvid u podnijeti zahtjev, nije bilo sugestija, prigovora, primjedbi i mišljenja u pismenoj formi (PTT i e-mail eko_opstinank@t-com.me). Javna tribina o predmetnom Elaboratu je održana 22.01.2026.godine sa početkom u 11.00 časova u prostorijama Sekretarijata za zaštitu životne sredine u zgradi D.O.O. Komunalno Nikšić, kancelarija br.3 (Ulica Dragice Pravice bb, Nikšić) u prisustvu predstavnika Nosioca projekta, predstavnika obrađivača Elaborata- lica koje je koordiniralo izradom elaborata i lica koje je učestvovalo u izradi elaborata i službenika u Sekretarijatu za zaštitu životne sredine Opštine Nikšić.

Komisiji za procjenu uticaja- za ocjenu Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu za projekat izgradnje poljoprivrednih objekata za uzgoj- tov pilića, na katastarskim parcelama broj 1384, 1385/4, 1385/5 i 1385/7 KO Straševina, u obuhvatu izmjena i dopuna PUP- GUR-a Opštine Nikšić, obrazovanoj Rješenjem Sekretarijata za zaštitu životne sredine UP/Io Br. 26-353-105/21 od 02.02.2026. godine, dostavljen je na razmatranje predmetni Elaborat o procjeni uticaja sa pregledom primjedbi i mišljenja istaknutih tokom javne tribine o čemu je sačinjen poseban zapisnik sa javne tribine broj 26-353-105/20 od 22.01.2026.godine.

Komisija za procjenu uticaja za ocjenu Elaborata o procjeni uticaja je razmotrila predmetni Elaborat procjene uticaja, Izvještaj sa javne tribine, te priloženu dokumentaciju i na sjednici održanoj dana 17.02.2026.godine, usaglasila stavove i usvojila Izvještaj sa ocjenom Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu. Izvještaj sa ocjenom Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu za projekat izgradnje poljoprivrednih objekata za uzgoj- tov pilića, na katastarskim parcelama broj 1384, 1385/4, 1385/5 i 1385/7 KO Straševina, u obuhvatu izmjena i dopuna PUP- GUR-a Opštine Nikšić, dostavljen je Sekretarijatu za zaštitu životne sredine aktom 26-353-105 od 19.02.2026.godine.

Inovirani Elaborat dostavljen je dana 26.02.2026.godine, Sekretarijatu i Komisiji u roku naloženom kroz Izvještaj Komisije. Komisija je uzela u razmatranje Inovirani Elaborat i na sjednici održanoj dana 17.03.2026.godine, usvojila Izvještaj sa ocjenom Inoviranog Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu. Inoviranim Elaboratom o procjeni uticaja analizirani i ocijenjen kvalitet segmenata životne sredine i njihova osjetljivost na predmetnom prostoru, međusobni uticaj postojećih i planiranih aktivnosti, predviđeni direktni i indirektni uticaji realizacije projekta na životnu sredinu, da sadrži odgovarajuće mjere za sprečavanje, smanjenje i otklanjanje mogućih štetnih uticaja na životnu sredinu i predlaže se Sekretarijatu za zaštitu životne sredine da donese odluku kojom se daje saglasnost na Elaborat.

Predmetnu lokaciju čine: katastarske parcele broj 1384, 1385/4, 1385/5 i 1385/7 KO Straševina, u obuhvatu izmjena i dopuna PUP- GUR-a Opštine Nikšić. Iznad kote 614,00 mnm je dozvoljena izgradnja objekata bez ograničenja, dok je izgradnja nestambenih objekata između kota 613,00 i 614,00 mnm dozvoljena uz isključivu odgovornost vlasnika za štetu nastalu uticajem visokih voda. Projektom je predviđena izgradnja na dijelu lokacije koja je na prosječnoj apsolutnoj visini od 613,20 mnm dok je apsolutna visina prizemlja / ploča na tlu svih objekata planirana na koti 614,00 mnm, za šta je Investitor / vlasnik saglasan i preuzima svu odgovornost za eventualnu

štetu nastalu uticajem visokih voda. Pristup lokaciji je sa lokalnog puta sa istočne strane. Pored lokacije na udaljenosti od oko 50 m prolazi željeznička pruga Nikšić - Podgorica. Na udaljenosti od oko 450 m od lokacije prolazi magistralni put Nikšić – Podgorica (E762). Najbliža rijeka je kanal rijeke Mrkošnice i udaljen je oko 680 m od lokacije. Na oko 950 m je udaljen željeznički most na kanalu rijeke Zete, dok je oko 860 m udaljena Vrtačka brana. Predmetna lokacija se nalazi van zone vodoizvorišta i ista ne pripada zaštićenom području. Na predmetnoj lokaciji nijesu registrovana nepokretna kulturna dobra. Uvidom u raspoloživu dokumentaciju utvrđeno je da na lokaciji nema vidljivih ostataka materijalnih i kulturnih dobara koji bi ukazivali na moguća arheološka nalazišta. Objekti / plastenici su gabarita 53,6 x 12,2 m (u zoni rashladnog saća širina objekta je 14 m). Projektovani su kao čelični, sa konstrukcijom koju čine lučni rešetkasti čelični nosači oslonjeni na armirano - betonsku temeljnu konstrukciju, projektovani u svemu prema pravilima struke i statičkom proračunu za ovakav tip objekata. Objekti su pozicionirani na parceli u pravcu jugoistok – sjeverozapad u skladu sa prostornim mogućnostima lokacije za građenje. Ukupna površina svih objekata iznosi: $699,92 \text{ m}^2 \times 4 \text{ kom} = 2799,68 \text{ m}^2$. Na predmetnoj farmi maksimalni kapacitet proizvodnje iznosi $4 \times 10\,000$ tovnih pilića, što na godišnjem nivou obzirom da ima 6 turnusa, maksimalno iznosi 240 000 tovnih pilića. Tov brojlara odvija se u zatvorenom objektu - farmi pilića, pod kontrolisanim uslovima. Za tov se moraju koristiti samo linijski hibridi tovnog tipa, koji su visoko genetskog potencijala selekcionisani za industrijsku proizvodnju živinskog mesa, koji ispoljavaju brz rast i razvoj, dobru konverziju hrane i pogodni za intenzivno držanje. Za tov pilića koristi se skoro isključivo podni sistem držanja. Najveći razlog je što se na ovaj način sprječava povređivanje tijela pilića pa se dostiže visok kvalitet mesa. Kapacitet objekata omogućava da sa godišnje završi maksimalno 6 proizvodnih ciklusa obzirom da tov traje do max. 42 dana. Nakon tova pilića slijediće međuturnusna pauza u trajanju od minimalno 14 dana. U tom periodu se objekat temeljito čisti, pere i dezinfikuje, a ostatak perioda pauze objekat je u tzv. biološkom odmoru. Čitav ciklus traje oko 56 dana. Tehnologija proizvodnje uključuje dopremu jednodnevnih pilića, proizvodni ciklus tj. tov pilića u trajanju 42 dana, otpremu pilića, te pripremu objekta za slijedeći proizvodni ciklus (turnus). Obaveza je Nosioca projekta da tokom izgradnje angažuje mehanizaciju koja će po pitanju emisija gasovitih polutanaka zadovoljiti granične vrijednosti emisija CO, SO₂ NO₂ i PM₁₀, shodno Uredbi o utvrđivanju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta vazduha („Sl. list CG”, br. 25/12). U predmetnim objektima biće instaliran automatizovani sistema upravljanja ventilacijom. Ventilacija služi za održavanje temperature i vlage na željenom nivou, kao i da osigura dovoljnu količinu kiseonika. Ventilacija u objektu reguliše se preko ventilatora u odnosu na postojeću biomasu piladi u objektu. Cilj je osigurati dovoljnu količinu čistog vazduha, ukloniti višak otpadnih gasova i višak vlage. Preporučuje se da minimalna ventilacija bude 0,4 m³/h po svakom kilogramu tjelesne mase, a maksimalna 6 m³/h po svakom kg tjelesne mase. Optimalna temperatura objekata iznosi oko 18°C. Relativna vlažnost vazduha treba da iznosi između 50 i 75%. Za klimatizaciju objekata biće predviđena poprečna ventilacija. Predviđeni sistemi za izvlačenje otpadnog vazduha garantuju efektivnu ventilaciju objekata sa kapacitetom koji odgovara zahtijevanom protoku vazduha tokom ljetnjeg perioda. Da bi se obezbijedio stabilan potpritisak ventilacije, zahtijevaju se odgovarajući elementi za ulaz svježeg vazduha i izbacivanja vazduha kao i sistem automatskog upravljanja. Protok vazduha po životinji treba da bude oko 11 m³/h. Automatizovani sistem upravljanja ventilacijom ima za cilj smanjenje emisije čestica prašine i neprijatnih mirisa, međutim služi i da neutrališe vazduh i emisije iz samih objekata. Tehnološke otpadne vode se odvođe u posebni armirano betonski upojni bunar (tzv. vodonepropusnu osočnu jamu), spoljnih dimenzija 2.5 x 2.5 x 3.23 m, korisne zapremine 3.37 m³. Tehnološka voda koja nastaje pranjem, i eventulanim aktiviranjem hidrantske mreže se sakuplja u rešetkama sa obje strane objekta i odvodi cijevima prečnika od DN 160 u padu od 1.5 %, ukupno 4 izlaza do revizionih okana. Odvod iz četiri objekta povezan je na zajednička okna i zajednički upojni bunar. Pranje objekata se vrši samo nakon zamjene jata, novim jatom, samo šest puta godišnje, koliko ima i turnusa. Pražnjenje armirano betonskog upojnog bunara, tzv. vodonepropusne osočne jame vrši se čistjermom investitora. S obzirom da otpadna voda iz vodonepropusne osočne jame ima veliku upotrebnu vrijednost, korišćiće se za đubrenje sopstvenih poljoprivrednih površina ili poljoprivrednih površina drugih poljoprivrednika. Predviđen je separatan sistem kanalizacije oko objekta. Na osnovu izdatih uslova

priključenja objekti se planiraju priključiti na vodonepropusni upojni bunar zapremine 6.4 m³, koji će se prazniti od strane nadležnog subjekta, „Vodovod i Kanalizacija” doo Nikšić, sa kojim će Investitor posjedovati Ugovor o redovnom pražnjenju. Nakon završenog ciklusa proizvodnje, odnosno nakon svakog završenog turnusa, vrši se čišćenje objekta za tov. Čišćenje objekata vršiće se šest puta godišnje, koliko ima turnusa na godišnjem nivou. Čišćenje objekta se vrši preko otvora za izdubivanje u zato izgrađeni izbetonirani dio pored objekta dimenzija 3x3x2 m, iz kojeg se stajnjak dalje odvozi do poljoprivrednih proizvođača. Izbetonirani dio pored objekta za odlaganje đubriva je zatvorenog tipa. Sistem izdubivanja je zatvorenog tipa. Pošto je živinski stajnjak izuzetno kvalitetan, on se koristi za dubrenje obradivih površina. Stajnjak se koristi za dubrenje poljoprivrednih površina koje se nalaze u vlasništvu vlasnika nosioca projekta i prodaje se drugim poljoprivrednim proizvođačima. Investitor se opredijelio za privremeno odlaganje nus proizvoda (eventualno uginulih piladi) u jamu grobnicu shodno članu 105. stav 1, Zakona o veterinarstvu. Vrste, količine i način odlaganja u jamu grobnicu propisuje nadležno Ministarstvo. Nosilac projekat je dužan pribaviti saglasnost nadležnog Ministarstva. Uginula pilad se odlažu u hermetički zatvorenim posudama, prevoze zatvorenim transportnim sredstvima i odlaganje uginulih pilića u jamu grobnicu vrši se u prisustvu inspektora nadležnog za poslove veterine. Pošto se predmetna lokacija nalazi u zoni plavljenja – periodično plavljenje područja do kote 614,00 mnm – što je visina preliva akumulacije Vrtac, jama grobnica se nalazi u selu Miljanići, na imanju vlasnika nosioca projekta. Jama-grobnica za zatrpavanje leševa, nalazi se udaljena od najbližeg objekta 150 m. Prije ubacivanje leša u jamu, leš se posipa se krečom ili hlornim preparatima. Veličina jame grobnice je 3x3x2 m. Bočni zidovi jame su izbetonirani, kao i dno. Jama grobnica ima ploču sa ključem i ventilacionu cijev. Ploča je uzdignuta od okolnog terena tako da se atmosferske vode ne slivaju u jamu. Prostor oko jame je betoniran u prečniku cca 50 cm, sa padom prema okolnom terenu, tako da omogućava nesmetano oticanje atmosferskih voda. Lokacija na kojoj će nalaziti jama grobnica je bezvodan kraj. Veterinarski otpad, odlaže se u hermetički zatvorenim posudama na posebno odvojenom mjestu, do zbinjavanja od strane ovlašćene kompanije, koja ima dozvolu od strane Agencije za zaštitu životne sredine Crne Gore, za zbinjavanja ove vrste otpada. Nosilac projekta je dužan da posjeduje Ugovor sa „KOMUNALNO“ NIKŠIĆ, o redovnom odvoženju komunalnog otpada sa predmetne lokacije i zbrinjavanju istog. U toku izgradnje i funkcionisanja predmetnog projekta, obavezan je program praćenja stanja životne sredine (monitoring) u skladu sa zakonskim propisima u Crnoj Gori.

Nosiocu projekta se nalaže da u zakonskom vremenskom roku i terminima preko nadležne institucije ispituje kvalitet životne sredine na lokaciji u toku rada (posebno kada projekat već bude u radnom režimu) a sve u cilju jasnog pregleda stanja životne sredine. Za sve navedene aktivnosti, obavezno je angažovati nadležne i ovlašćene institucije koje će u skladu sa propisima definisati mjesto uzorkovanja i mjerenja. Svi podaci o stanju životne sredine moraju biti dostupni zainteresovanoj javnosti.

Nosilac projekta je obavezan da realizuje sve predviđene mjere u cilju sprečavanja, smanjenja ili otklanjanja štetnog uticaja na životnu sredinu iz tačke II, III, IV, V, VI i VII ovog rješenja, u svemu kako je predviđeno u poglavlju 8.0. i 9.0 Elaborata o procjeni uticaja, što će ovaj Sekretarijat utvrditi u postupku izdavanja upotrebne dozvole, shodno članu 26 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu.

Ukoliko nosilac projekta u roku od dvije godine od dana prijema ovog rješenja ne započne izvođenje projekta iz tačke I ovog rešenja- pribavi dozvolu ili odobrenje za izvođenje projekta, odnosno započne radove na izgradnji predmetnog projekta, data saglasnost na Elaborat prestaje da važi saglasno odredbi člana 25 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu.

Sekretarijat za zaštitu životne sredine na osnovu razmatranja zahtjeva nosioca projekta i uvida u dostavljenu dokumentaciju, a primjenom odredaba člana 17 u vezi člana 7 stav 3 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list Crne Gore", br. 75/18) i člana 18 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), odlučio je kao u

dispozitivu ovog rešenja. Shodno članu 113 stav 1 tačka 2 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), ovaj Sekretarijat je donio ovo rješenje, bez sprovođenja ispitnog postupka, jer je očigledno da je rješenje donijeto u korist stranke.

Sekretarijat za zaštitu životne sredine će o donesenom Rješenju, saglasno odredbi člana 24 stav 3 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu, obavijestiti zainteresovane organe i organizacije i javnost. Troškove postupka odnosno rada Komisije i obavještanja javnosti, saglasno odredbi člana 23 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu, snosi Nosilac projekta.

Taksa iz tarifnog broja 22 Odluke o lokalnim administrativnim taksama ("Sl.list RCG-opštinski propisi" br. 38/03 i 15/06, "Sl.list CG -opštinski propisi" br. 21/08 i 33/10), u iznosu od 20,00 € uplaćena je na žiro račun Budžeta Opštine Nikšić, br. 530-4006777-19.

PRAVNA POUKA: Protiv ovog Rješenja može se izjaviti žalba Glavnom administratoru opštine Nikšić u roku od 15 dana od dana prijema rješenja. Žalba se predaje neposredno ili šalje poštom ovom Sekretarijatu, taksirana sa 3,00 € administrativne takse.

DOSTAVLJENO: Nosiocu projekta- „MONTEŽIV M&B“ DOO NIKŠIĆ, Gudeljska ulica bb, Straševina, Nikšić, Agenciji za zaštitu životne sredine; Ekološka inspekcija; ~~Javna knjigu o postupcima i odlukama o procjeni uticaja na životnu sredinu;~~ Spisi predmeta; Arhivi.

V.D. SEKRETAR-a

Jasmina Janković Mišnić, dipl.biolog

Jasmina Janković Mišnić